

Täysistunto

Tiistai 2.10.2018 klo 14.05—22.06

19. Lakialoite laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lakialoite LA 39/2018 vp Emma Kari vihr ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Keskustelu tästä avattiin jo kohdassa 7. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

20.56 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Aivan, tästä eläinsuojelulaista on keskusteltu tänään lähetekeskustelussa, ja täytyy sanoa, että hallituksen esityksessä on paljon hyvää, eläinten hyvinvointiin paljon parannuksiakin, joita eläinsuojeluryhmä eduskunnassa on myös halunnut. Siellä on myös paljon toteutuneita hyviä asioita, joita perussuomalaiset ovat monta vuotta halunneet parantaa ja viedä eteenpäin eläinten hyvinvoinnissa. Vihreät Emma Karin johdolla ovat tehneet tällaisen rinnakkaisaloitteen, jossa on paljon hyvää mutta johon minäkään en ole nimeäni laittanut, koska ihan kaikesta en ole samaa mieltä. Hyvää tässä aloitteessa on eläimen itseisarvon tunnustaminen, kivunlievennyksen tehostaminen, eläinsuojeluvaltuutetun asettaminen, eläinjalostukseen puuttuminen tehokkaammin ja valvonnan tehostaminen.

Mutta sitten se ongelma-kohta: Meillä on tuottajilla tänä päivänä todella suuria vaikeuksia. Tuottajan ahdinko on todellinen. Tämän suhteen, kun ajatellaan eläinten hyvinvointia, täytyy tehdä yhteistyötä ja miettiä, mitkä ovat ne ratkaisut, miten tuottaja pystyy tuottamaan ja saamaan myös rahapussiinsa enemmän, kun tuottaja panostaa eläinten hyvinvointiin ja eettiseen tuotantoon. Hyvitysmaksujen kartuttaminen ja lisääminen tuottajille olisi yksi mahdollisuus, mutta tällä hetkellä täytyy miettiä myös meidän mahdollisuuksiamme tuottaa lähiruokaa, puhdasta ruokaa edelleenkin, ja se on kinkkinen asia, nimittäin tämä yhdistelmä pitää saada siihen vaiheeseen, että tuottajalla on mahdollisuus, koska tuottajat haluavat panostaa eläinten hyvinvointiin, ja silloin se tarkoittaa sitä, että kauppa ottaa vähemmän, tuottajille maksetaan enemmän ja eläinten hyvinvointi nostetaan etusijalle. Tämä on myös valtavan suuri vientivaltti meidän hyvälle ruoantuotannollemme ja puhtaalle ruoallemme, jossa ei ole käytetty antibiootteja juuri ollenkaan, ja se on tulevaisuutta. Ja tämän takia, koska tässä vihreitten aloitteessa ei ole huomioitu tarpeeksi tuottajien asemaa, en ole voinut allekirjoittaa tätä heidän lakialoitettaan.

20.59 **Leena Meri ps:** Arvoisa rouva puheenjohtaja! Aivan samoista syistä kuin perussuomalaisten eduskuntaryhmästä eläinsuojelukerhon puheenjohtaja Elomaa totesi, ihan samoja ongelmia minulle tuli. Täällä oli erittäin hyviä ehdotuksia, kuten esimerkiksi eläinsuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

jeluvaltuutettu ja valvonnan parantaminen. Mutta ihan hyvä, että näistä keskustellaan, ja nyt tässä eläinten tilanne monessa osin paranee.

Oikeastaan haluaisin toivottaa tervetulleeksi tässä eläinten hyvinvointilaissa tämän 2 luvun yleisiä periaatteita, samoin kuin 3 luvun eläinten kohtelun vaatimuksia, joissa on todettu, mikä on kiellettyä ja millaisia välineitä ja laitteita saa käyttää. Muun muassa ei saa käyttää enää piikkipantoja, sähköpantoja. Näihin on kaivattu säätelyä. Itse näen sen sillä lailla, että kun jatkossa puntaroidaan esimerkiksi eläinsuojelurikoksia, rikkomuksia tai valvontaa, niin tästä saadaan siihen tulkintaan — ainakin jos itse olisin tuomioistuimessa näitä päätöksiä tekemässä, niin tästä saisi — hyvää ohjenuoraa siitä, miten voidaan arvioida se, onko eläin tullut hyvin vai huonosti kohdelluksi. Esimerkiksi täällä 13 §:ssä todetaan, annetaan konkretiaa sille, mitä se eläimen hyvä käsittely on, eli esimerkiksi: ”Eläintä ei saa käsitellä tai kouluttaa kovakouraisesti tai muuten sillä tavalla, että sille aiheutuu tarpeeton kipua tai kärsimystä. Eläintä ei saa sitoa tarpeeton kipua ja kärsimystä tuottavalla tavalla.” Täällä on valtavan hyvin konkretisoitu sitä. Itsekin aluksi ajattelin, että se itseisarvo olisi ollut hyvä olla tuolla laissa, mutta nyt ajattelen näin, että minulle on tärkeämpää se, että täällä on hyvin konkreettisesti kirjattu se, mitä se eläimen hyvä kohtelu on, koska se on isompi asia kuin se, että on joku sana tai sen puuttuminen laissa. Se on minusta erittäin hyvä.

Sitten eläinten hoidosta on myös annettu tarkkoja säätelyjä tuosta juomaveden saannista. Itse olen sitä mieltä, totta kai, että eläimellä pitää olla raikasta juotavaa aina, mutta kuten tuli esille noissa keskusteluissa, niin joskus on poikkeuksellinen tilanne. Kävin tuossa vielä ministeri Lepältä kysymässä, että kun se asetus tulee, niin muistetaanhan siinä antaa mahdollisuus myös siihen, ettei jouduta laittamaan hevostalleja kiinni. Esimerkiksi, kun itse olen hevosharrastaja, suomenhevosten kanssa pelaan, niin tiedän, että tallilla ei voida koko päivää huolehtia, että se vesi ei ehdi välillä jäätyä. Sitä kyllä käydään koko ajan huolehtimassa, mutta siinä ei voi kukaan koko aikaa seistä, se täytyy ymmärtää, eikä eläinkään koko aikaa juo.

Yksi asia, mitä olisin toivonut, on, että olisi ehkä vielä mietitty eläintenpitokiellon osalta sitä, että olisi velvoitettu esimerkiksi eläinten myyjiltä pyytämään todistus, ettei ole eläintenpitokielloa. Nimittäin joskus on minulle sanottu, että siitä tulee lisää kuluja. No, se maksaa noin 20 euroa, se todistus, niin että jos ajatellaan, että ostaa koiran tai hevosen tai jonkun muun, niin jos ei ole 20 euroa sijoittaa siihen todistukseen, niin luultavasti ei ole sitten kyllä varaa ostaa sitä eläintäkään tai huolehtia siitä.

Tein 2015 lakialoitteen siitä, että Suomi on tässä erittäin jäljessä. Suomi, Unkari ja Romania ovat Euroopassa maita, jotka sallivat sen, että voit sekaantua eläimiin seksuaalisesti ilman, että sinua rangaistaan. Täällä pitää aina pystyä osoittamaan se, että eläimille on aiheutunut kärsimystä, ja se on välillä vain aika haasteellista, kun eläintä ei voi haastatella. Se on yhteiskunnan viesti siitä, että se ei ole täällä hyväksyttävää. Tämä on hieno uudistus, ja tein tästä lakialoitteen.

Sain tästä palautetta tämmöiseltä ryhmältä kuin Zoofilia silloin 2015, kun tein tämän lakialoitteen. He näkivät tarpeelliseksi lausunnossaan maa- ja metsätalousministeriön eläinsuojelulain kokonaisuudistusta käsittelevälle ohjausryhmälle ottaa minutkin oikein tähän lausuntoon, kun minä olen kansanedustaja, joka tukee tätä kriminalisointia — niin olenkin, minusta se ei ole hyväksyttävää eikä sivistysvaltiossa asiallista — ja siellä ollaan sitä mieltä, että minä lähinnä inhoreaktioiden tyydyttämiseksi vastustan tätä. Tästähän ei ole kysymys vaan siitä, mikä on yhteiskunnassa hyväksyttävää, ja siitä, että kysymyksessä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

eläin. Sain sähköpostia tältä ryhmältä, ja he totesivat minulle, että minä en kunnioita ihmisten seksuaalisia taipumuksia. Tässä ei ole kysymys ihmisten seksuaalisista taipumuksista. Toinen osapuoli on kuitenkin puolustuskyytön, ei tahdonmuodostukseen pystyvä eläin. Lisäksi tämä ryhmä lähetti minulle tiedoksi tällaisen kannanoton, missä oli sitten käyty läpi näitä asioita, miten kyllä eläin voi kertoa suostumuksensa. Minun täytyy täältä ihan lukea. He kirjoittivat näin: ”Eläin kykenee ilmaisemaan mielipiteensä kehonkielellä sekä tarvittaessa puolustautumaan hampaiden tai kavioiden avulla.” Jotenkin tuntuu aika erikoiselta, että tällaisia asioita tarvitsee puolustella ja yrittää kertoa, että tämä olisi jotenkin sillä lailla normaali ilmiö, johon me olemme menossa, ja meidän pitäisi tästä vain keskustelun avulla päästä yli.

Kiitos siitä, että tämä tuli. Kun silloin puhuin tästä, niin moni ei sitten kirjoittanut tähän nimeään. Erityisesti vihreiden edustajiin olen aika pettynyt, koska täällä tänään käytiin valtavaa keskustelua eläinten hyvinvoinnista, ja jotenkin tuntuu, että tällaiseen ei sitten kuitenkaan ns. kehdata laittaa nimeä. Kyllä nämä ovat semmoisia edistysaskeleita, että en tiedä, jos ei tätä olisi silloin otettu julkiseen keskusteluun ja myllytetty, niin olisiko tämä tullut, koska kun minä itse soitin silloin maa- ja metsätalousministeriöön tähän ohjausryhmään, niin siellä vähän pohdittiin, että kun tästä nyt tulee myös huonoa palautetta ja muuta. Hyvä, että ainakin perussuomalaisen ryhmä oli siinä ponnekas. Sain sieltä kyllä keskustastakin nimiä, ja jostakin sieltä tuli nimiä, mutta tietyllä lailla eräiden puolueiden poissaolo kyllä loisti.

Sitten täällä on toinen asia, mistä olen erittäin tyytyväinen. Edustaja Ronkainen teki tällaisen lakialoitteen, että eläin tulee tainnuttaa ennen verenlaskua eli täytyy huolehtia tosiaan, että eläin on tainnutettu, ettei kurkkua vedetä auki silloin, kun eläin on tajuissaan. Tähänkään ei kyllä vihreiden edustajien nimiä tullut. Minä mietin joskus aikanaan, mistä se johtuu, että näin on. [Silvia Modigin välihuuto] Tässä laissahan sitä muutetaan, että se ei ole näin. — Edustaja Modigin kannattaa tutustua siihen, kun oli aikaisemminkin tuolla joitakin pieniä virheitä. — Mutta hienoa, että nämä ovat toteutuneet, ja perussuomalaiset ajaa eläinten oikeuksia. Sen takia minua tänään vähän häiritsi tuossa aikaisemmassa keskustelussa se, että kaikkia puheenvuoroja ohjattiin vihreille, vaikka täällä on monia ryhmiä, jotka ovat lähes aktiivisempia kuin vihreät nimenomaan näissä vaikeissa ja vähän noloissakin keskustelunaiheissa. Muistetaan, että se ei ole tietyn ryhmän aikaansaannoksia, vaan meillä on tosi paljon erittäin aktiivisia ja eläinsuojelullisia ihmisiä. — Ja Modig ihan oikeasti katsoo sen, että se ei ole vielä niin. [Silvia Modigin välihuuto]

21.07 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Emma Kari on kyseenalaistanut lähes koko nyt puheena olevan lakiuudistuksen tällä lakialoitteella. Myös Animalia aloitti jo toukokuussa uuden kampanjan, joka keskittyi unohdetun eläinryhmän, kalojen oikeuksiin. Kalat ovat eläinyksiköiden määrän huomioiden valtava tuotantoeläinten ryhmä, mutta Animalian mielestä niistä käytävä eläinoikeuskeskustelu on edelleen vähäistä Suomessa. Keskustelu on varmasti tästäkin ihan hyvästä, mutta maalaisjärjen käyttö lienee tässäkin asiassa erittäin suotavaa.

Muutamia huomioita tästä heidän kampanjastaan. ”Kalat ovat loistavia ongelmanratkaisijoita ja niiden sosiaaliset suhteet ovat monisysteemisiä kuin uskommekaan. Emme voi perustella kalojen tappamista, syömistä tai muuta hyväksikäyttöä sillä, että ne ovat ’vain kaloja’.” Näin sanoo Animalian kampanjavastaava Veikka Lahtinen. ”Kampanjalla Animalia haluaa myös synnyttää tietoisuutta siitä, että ruuantuotanto on mahdollista toteuttaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

niin, ettei siitä aiheudu elinikäistä kärsimystä tai kuolemaa tunteville olennoille. Kalaa suositellaan usein hyvänä ravintona, mutta suosituksissa unohtuu eläinoikeusnäkökulma. Kalojen kannalta toivottavin vaihtoehto on jättää eväkkäät pois lautaselta. Muistutamme, että kala ei ole kasvis ja tuomme esiin tapoja syödä täysipainoisesti kasviperäistä ravintoa.” Animalian toiminnanjohtaja Mai Kivelä kertoo näin. Tässä muutamia kommentteja Animalian kampanjasta.

Animalian ohjeistuksesta saa sen kuvan, että kaloja ei saisi syödä, koska ne tuntevat kipua. Olisiko kasvisruoka sitten parempi vaihtoehto? Kasveilla on aiemmin tehty tutkimuksia, joista on saatu selville, että kasvit ovat älykkäitä. Uusin tutkimus ei välttämättä ole kaikkien kasvissyöjien mieleen, sillä sen mukaan kasvit myös tietävät ja tuntevat, kun niitä aletaan syödä, eivätkä ne pidä siitä alkuunkaan. Modern Farmer -sivusto kertoo Missourin yliopistossa tehdystä tutkimuksesta, jossa tutkittiin kasvien älykkyyttä hieman pidemmälle. Tutkijat halusivat saada selville, tietääkö kasvi sen, milloin sitä aletaan syödä. Vastaus yllätti tutkijat, sillä sen lisäksi, että kasvi tunsi sen, kun sitä syötiin, se yritti myös estää tapahtumaa. Tutkimuksessa käytettiin *Arabidopsis thaliana* -kasvia eli lituruohoa, koska sen geneettiset perusmekanismit ovat ihanteellisia erilaisten tutkimusten tekemiseen. Lituruohon mekanismit ja organismit ovat niin samankaltaisia muiden kasvien/kasvikunnan kanssa, että lituruohon perusteella tehtyjä tutkimuksia voidaan soveltaa myös muihin hyötykasveihin.

Arvoisa puhemies! Kun lituruoho tunsi tai kuuli vihollisen, joka oli esimerkiksi perhosen toukka, se alkoi virrata vaarassa olevien lehtien sisälle myrkyllistä sinappiöljyä. Sama tapahtui myös silloin, kun toukka alkoi nakertamaan lehtiä. Lituruoho pystyy myös erottamaan sen, koska ääni tuli esimerkiksi tuulesta ja sateesta ja koska se johtui vihollisen liikkeistä.

Animaliassa ei ilmeisesti kalastusmuotoja erikseen erotella. Heillä on ilmeisesti halu kieltää kaikki kalastus. Heidän periaatteenaan on tehdä koko Suomesta puhtaasti vegaani yhteiskunta. Mutta entäs, kun se vihannekin tuntee kipua? Mitäs sitten voimme syödä? Itse syön, arvoisa puhemies, joka viikko kotimaista kalaa ja lihaa, eikä minulla ole ollenkaan huono omatunto. Syön myös kohtuudella kotimaisia, mutta en enää ulkomailla tuotettuja vihanneksia. Parhaan makuinen tomaatti tosin löytyy Georgiasta tai sitten äitini kasvihuoneesta.

21.12 Silvia Modig vas: Arvoisa rouva puhemies! Itse pidän tätä vihreiden tekemää rinnakkaislakialoitetta erittäin tervetulleena. Se verrattuna tähän hallituksen esitykseen paljastaa hallituksen esityksen heikkoudet. Rinnakkaisaloitteen olennaisin kysymys on se, että tämä lähtee siitä, että eläimen itseisarvo tunnustetaan ja eläimen itseisarvo laitetaan tuotannollisten tavoitteiden edelle, mutta kuten tästä voi lukea, ei tämä tee eläintuotannosta mahdotonta. Tässä on muutamia asioita, joita erityisesti kaipaisin hallituksen esitykseen.

Minun mielestäni eläinsuojeluvaltuutetun esittäminen on erittäin tervetullutta, koska esimerkiksi eläinsuojeluvaltuutettu voisi tuoda sen, että eläinasioita vietäisiin eteenpäin tieteellinen, todistettu tutkimustieto edellä, mikä auttaisi eläinten asiaa huomattavasti. Ministeri Leppähän sanoi meille aiemmassa keskustelussa, että tämä laki, siis hallituksen esitys laiksi eläinten hyvinvoinnista, tuo nyt lain ajan tasalle tämän päivän tutkimustiedon kanssa. Hallituksen esityksessä sallitaan porsaan kastroiminen ilman puudutusta. Siinä sallitaan eläinten liikkumisen rajoitus niin, että vaikka naudan osalta liikkumista lisätään, niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

se saa liikkua pahimmillaan kolme kuukautta vuodesta. Semmoista tutkimustietoa on mahdollonta löytää, missä nämä olisivat eläinten hyvinvoinnin kannalta hyviä.

Toisaalta tässä rinnakkaislakialoitteessa on hyvää myös valvonta. Nyt hallituksen esityksessä on hyvää se, että teurastamoille tulee mahdollisuus kameravalvontaan. Itse olisin toki toivonut määräävämpää sääntelyä, mutta tämän voisi ajatuksena mielestäni viedä vielä pidemmälle. Se voisi olla kilpailuvaltti niille eläintuottajille ja eläintuotannon kanssa työskenteleville, jotka hoitavat asiansa hyvin. Ne vastuulliset, rehelliset yrittäjät, joilla ei ole mitään salattavaa, voisivat kameravalvonnan avulla esimerkiksi brändätä omasta tuotteestaan eettisesti läpinäkyvästi tuotetun, mikä voisi olla heille kilpailuvaltti.

Niin kuin täällä aiemmissa puheenvuoroissa edustaja Elomaa nosti hyvin esiin, tuottajan ahdinko on aivan todellinen, se on fakta. Mutta onko syy eläinsuojelulaissa? En usko, että sieltä lähtee se ongelma, vaan uskon, että se ongelma on kaupan alalla. On kyse siitä, kuinka paljon tuottaja saa tuotteestaan hintaa ja miten se sitten vertautuu meille kuluttajille. Minä näkisin, että ne ratkaisut löytyvät kaupan alalta pitkälle siinä, miten tuottajien ahdinkoa voidaan helpottaa.

Itse minä näen, että suomalaisen tuotannon vahvuus, kilpailukyky, vientivaltti, myyntivaltti olisi nimenomaan se, että siitä tehdään mahdollisimman eettistä ja siitä tehdään se myyntivaltti, millä suomalainen tuotanto pärjää ja sen kautta suomalainen tuottaja pärjää.

21.14 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Noihin edustaja Modigin näkemyksiin tuottajien ahdingosta ja sen syistä on helppo yhtyä ja myöskin siihen, mihin suuntaan ratkaisuesityksiä pitäisi tehdä.

Nykytiedon mukaan eläinten hyvinvointiin kuitenkin vaikuttaa merkittävästi eläimen mahdollisuus toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään, kuten liikkua, levätä, muodostaa sosiaalisia suhteita, tutkia ympäristöä ja ruokailla. Näitä lajityypillisiä tarpeita jätetään hallituksen lakiesityksessä kuitenkin paikoin huomioimatta. Tässä toimisimme toisin. Keskeisenä lähtökohtana vihreiden rinnakkaislakialoitteessa on mahdollisuus liikkumiseen ja lajityypilliseen käyttäytymiseen. Haluamme lakiin myös vahvemman kirjauksen eläinten kivunlievityksestä ja siitä, että aina pitäisi valita eläimelle vähiten kivulias toimintatapa. Siirtymäajalla ja uusiin elinkeinotoimiin investoimisen avustamana kieltäisimme sellaisen eläinten pidon, jossa mahdollisuutta eläinlajille tyypillisten ja olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen ei voida järjestää. Tässä kantamme on sama kuin Eläinlääkäriliitolle, jota on pidettävä eläinten hyvinvoinnin asiantuntijatahona.

Arvoisa puhemies! Näitä rinnakkaislakiesityksemme ehdotuksia pidän perusteltuina laadittaessa uutta, modernia ja korkeatasoista lakia eläinten hyvinvoinnista. Tuosta hallituksen lakiesityksestä keskustelemme tänään tässä istunnossa vielä myöhemmin.

21.16 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos edustaja Elomalle rakentavasta puheenvuorosta. Eläintensuojeluryhmä eduskunnassa on saanut paljon aikaan. Se näkyy muun muassa näissä lausuntokierroksen jälkeen tehdyissä muutoksissa. Se oli todellinen lausuntokierros, joka tähän lakiin vaikutti, ja muokkauksia tehtiin.

Mutta mitä tulee tähän vihreitten lakialoitteeseen, niin se ei huomioi lainkaan eläinten hyvinvointivuotoa. On oikeastaan hurskastelua sanoa, että tekisimmepä miten tiukan lainsäädännön tahansa, niin tuottaja saisi sen hinnan sieltä markkinoilta. Me kaikki tiedämme, että näin ei tapahdu Suomessa, ja on esimerkki siitä, että näin ei ole tapahtunut, esimerkiksi Ruotsista, missä eläinsuojelulainsäädännön kiristykset saivat aikaan sen, että esimerkik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

si sianlihan omavaraisuusaste tipahti heikoimmillaan lähes 60 prosenttiin ja kuluttajat Ruotsissa siirtyivät kuluttamaan muualta tullutta sianlihaa, jolloin globaalisti eläinten hyvinvointi heikkeni erittäin rajusti, kun siellä Ruotsissa oltiin jo muutenkin hyvin pitkällä.

Siksi on tärkeää huomioida tasapaino näissä ehdotuksissa, ja yhtä lailla tärkeää on huomioida, että eläinsuojelulainsäädännön, eläinten hyvinvointilainsäädännön, pitää koskea kaikkia eläimiä. On aika kaksinaamaista, että puhutaan esimerkiksi eläinten vapausasioista pelkästään tuotantoeläinten kohdalla. Miksi emme ole huolissamme siitä, että koiranhiekka on lemmikkieläinkaupoissa yksi eniten kasvavia myyntiartikkeleita? Mistä tämä kertoo? Se kertoo siitä, että koirilla ei ole sitä 90 päivänkään ulkoilutusvelvoitetta, mikä nyt tulee sentään tuotantoeläimille, lypsylehmille.

Tiedän erittäin paljon parsinavettoja, joissa eläimet voivat todella hienosti, ja ihmettelen sitä, että sieltä vihreistä ja vasemmalta oltaisiin halukkaita lopettamaan tällaiset pienet lypsykarjatilat. Mielestäni luonnon monimuotoisuuteen kuuluu, että kun eläimiä hoidetaan hyvin, myös pienet tilat voivat Suomessa menestyä.

21.19 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Vielä pari asiaa. Löytöeläimen säilytystä ollaan vähentämässä kymmeneen vuorokauteen kahdesta viikosta. Se on mielestäni huono asia, sillä voi olla, että eläimen omistaja voi olla joutunut vaikka sairaalaan eikä pääse eläintään hakemaan, ja kymmenen vuorokauden jälkeen voidaan eläin lopettaa.

Lähipiirissäni on eräs tapaus: Karjalankarhukoira oli päässyt vapaaksi, kiltti koira kyläkin. Oli saatu kiinni, viety löytöeläinpaikkaan. Poliisi lopetti kahden vuorokauden kuluksia ilman suurempaa syytä. Se oli käsittämätön tapaus. Sanotaan niin, että vieläköön siitä ei olla oikein selvitty, vaikka se ei ihan oma koira ollutkaan. Elikkä tämä on huono asia, ja siitä on tullut myös palautetta.

Vaikka oikeusministeri ei ole nyt paikalla, niin yksi asia vielä. Nimittäin 2011 kiristettiin eläinsuojelurikosten rangaistusasteikkoa niin, että voitaisiin antaa vähän kovempiakin rangaistuksia, mutta jostain syystä tuomioistuimien ei näitä kovempia juurikaan anna. Karmimpienkin eläinsuojelurikosten kohdalla tulee korkeintaan sakkoa, hyvin harvoin ehdollista, ja tämä kidutus eläintä kohtaan on voinut jatkua kauan, ihan kuukausia, jopa vuosia.

Sitten vielä maakunta- ja sote-uudistus. Sen myötä on huoli kyllä siitä, kuinka tämä eläinlääkäripäivystys tullaan toimittamaan niin, että myös syrjäkylillä päästään kohtuuhintaisesti viemään vaikka se lemmikkieläinkin hoitoon. Jos on niin, että joutuu menemään kymmeniä, satakin kilometriä, niin voi vaan kuvitella, että pienituloisella ihmisellä on hyvin paljon vaikeuksia löytää se raha, että saa rakkaan lemmikkieläimen hoidettavaksi. — Kiitos.

21.21 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä vihreän ryhmän rinnakkaisaloite syntyi siitä tarpeesta, että kun nyt eläinsuojelulaki vihdoinkin 20 vuoden valmistelun jälkeen tuotiin tänne saliin, niin se kunnianhimon taso tässä eläinsuojelulaissa ei mielestämme vastannut sitä, mitä toisaalta me vihreinä haluamme, mutta mitä toisaalta myös kansalaiset laajasti tukevat ja mitä tukee myös se uusi ajantasainen tutkimustieto siitä, miten eläimet käyttäytyvät, miten ne tuntevat kipua, ja muu eläinten hyvinvointiin liittyvä tutkimus. Tämä synnytti tarpeen, että halusimme tuoda tähän samanaikaisesti käsiteltäväksi myös meidän näkemyksemme siitä kunnianhimon tasosta, mihin eläinsuojelulailla pitäisi pyrkiä nyt, kun me olemme tekemässä uutta lakia. Jos ajatellaan pohjoismaista tai länsieurooppalaista viitekehystä, jossa toimimme, niin siellä näitä lakiuudistuksia on tässä vuosien varrella tehty,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

ja nyt kun me tuomme tämän uusimman lain, haluaisimme, että siinä me pääsisimme joltavaksi liittyen tähän eläinten hyvinvointiin.

Tässä hallituksen esityksessä on pieniä edistysaskeleita, mutta mielestämme ne ovat jääneet aivan liian vähäisiksi, ja siksi olemme tässä omassa lakialoitteessamme nostaneet sitä kunnianhimon tasoa ja toisaalta nostaneet tiettyjä asioita, jotka mielestämme puuttuivat siitä hallituksen esityksestä, niin kuin tämä eläinsuojeluvaltuutetun uudelleen perustaminen, joka virka lakkautettiin 2013 tämän hallituksen toimesta.

Toisaalta turkistarhauksen kielto on sellainen, mitä tässä hallituksen esityksessä ei ole otettu lainkaan keskusteluun, vaikka me tiedämme, että turkistarhaus on lopetettu ja ollaan lopettamassa monissa muissa maissa, ja on ihan selvää, että vuosien saatossa se tulee eteen myös meillä. Siksi näemme, että nyt kun tätä uutta eläinsuojelulakia tehtiin, olisi ollut hyvä aika se tässä todeta.

Sitten tämä valvonnan lisääminen myös. Me tiedämme, että toisaalta tuottajat kyllä pitävät hyvää huolta eläimistään — se on myös tuottajan etu, hyvinvoiva eläin tuottaa paremmin — mutta toisaalta me tiedämme, että on paljon niitä tapauksia, missä tarvittaisiin valvontaa ja apua. Siksi olisi tärkeää, että se valvonta olisi riittävän kattavaa kaikkialla.

21.24 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä käydään nyt läpi vihreiden kunnianhimoisempaa lakialoitetta eläinten hyvinvointilainsäädännöstä, ja ilmeisesti myöhemmin illalla vielä palataan tuohon hallituksen esitykseen. Muutamia huomioita haluan tästä ottaa esille.

Tässä esimerkiksi riittävä kivunlievitys on taattava, mistä myöskin täällä salissa on tänä iltana puhuttu moneen otteeseen. Puhutaan porsaiden kastroinnista ja siitä, että tämä on kivulias ja stressaava toimenpide, joka pitäisi pystyä poistamaan. Siitä on alakin totta kai ihan samaa mieltä, että se voisi olla sellainen toimenpide, josta meidän pitäisi pystyä huolehtimaan niin, että sitä ei tarvitsisi enää tehdä.

Tätä immunokastrointia on kokeiltu ja testattu Suomessakin sitä, saadaanko sillä konsilla se kivulias toimenpide korvattua, jolloin ei tarvitsisi keskustella siitä, pitäisikö puuduttaa ensin ja kuinka paljon pitää antaa kipulääkkeitä toimenpiteen jälkeen. Mutta tässä on tullut vastaan se ongelma, että sen immunokastroinnin rokotepiikin laittaminen juuri oikeaan kohtaan, jotta se niin sanottu karjunhaju ei siirtyisi lihaan teurastusvaiheessa, on äärimmäisen vaikeaa ja se on myöskin kaksinkertainen toimenpide sille kyseiselle eläimelle. Se ei tule yhdellä rokotuksella, ja tämän takia se on myöskin aika haastava tuotantosikailassa toteuttaa. Ja toinen asia, mikä siinä tulee vastaan, on se, että me joudumme siat pienempinä teurastamoon toimittamaan, jolloin myöskin sikaloiden tuotantokyky pienenee eliikkä tuotetun sianlihan määrä koko valtakunnan tasolla laskee huomattavasti. Eliikkä tämä tuo teollisuudelle haasteita kaupallisten tuotteitten toimittamiseen kuin myös niille tiloille tuotannon kannattavuuteen, jos tähän mentäisiin.

Mutta siitä olen aivan samaa mieltä, että tämä olisi oikea tie lähteä. Tämä olisi helpompi tie. Kun ajatellaan tuotantosikaloita nykyään, niin siellä tehdään tuhansia yksittäisiä toimenpiteitä vuoden aikana. Minä itsekkin olen tehnyt näitä tuhansia. Tiedän, mikä tämä toimenpide on, ja toivoisin, että tässä löytyisi semmoinen kemikaalinen ratkaisu, mikä voisi olla jatkossa toteutettavissa.

Tämä parsinavetan kielto kyllä minua hieman hämmästyttää, se, että te olette tässä esityksessä kahdeksan vuoden siirtymäajalla lopettamassa parsinavettoja. Kun mietitään niitä nuoria yrittäjiä, jotka ovat vielä viime vuosina investoineet parsinavettoihin, niin on se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

aika kova laaki, kun eläinten hyvinvointi on 110-prosenttisesti hoidettu ja sitten vain todetaan, että kahdeksan vuoden päästä tätä yrittämistä ei saada enää tällä tavalla hoitaa. Eliikkä tämä on todella kylmä tie. Tässä täytyy huomioda se, että nyt kun nämä entiset tuet on päätetty lopettaa, niin tässä tulee luontainen siirtyminen pihattonavettoihin.

Sitten tämä eläinsuojeluvaltuutettu: Sen minä haluan tässä sanoa teille, ihan jo pöytäkirjaan merkittäväksikin, että tässä lakialoitteessa on virhe. Eihän sitä virkaa ole lopetettu nykyhallituksen toimesta. Se oli määräaikainen virka, jota ei tämä hallitus päättänyt, vaan se oli määräaikainen. En muista päivämäärää, mihin se päättyi, mutta se päättyi siihen, eikä sitä ei ole tämä hallitus lopettanut. Kysynkin siltä osin, kun tätä nyt tässä lakialoitteessa haetaan sitä, että tämä voitaisiin nyt uudelleen perustaa joko määräaikaisesti taikka pysyvästi — en nyt ihan tarkkaan tiedä, kumpaa tarkoitatte — kun minä olen useampaan otteeseen toivonut saavani myöskin sellaisia ponsia siihen asiaan: Mitä oikeita ratkaisuja tehtiin silloin, kun tämä määräaikainen viranomaisen toimi? Mitä toimenpiteitä eläinten paremman hyvinvoinnin eteen tehtiin oikeasti? Keskustelua ehkä saatiin, mutta mitään toimenpiteitä ei saatu kyllä lainkaan.

Sitten tämä turkistarhauksen kieltö: niin kuin tässä jo tuli aikaisemmin iltapäivällä esille, niin tässä lakialoitteessa käytetään kyllä todella käsittämättömän [Puhemies koputtaa] raakaa kieltä yhtä tuotantosuuntaa kohtaan. [Puhemies: Aika!] — Kiitoksia, puhemies.

21.28 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Kommentoin tässä vain nyt tätä alkuperäistä hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Hallituksen alkuperäinen esitys on erittäin tärkeä ja odotettu. On hyvä huomata, että lain tärkeydestä huolimatta tässä esityksessä on pysytty jalat maassa eikä ylilyönteihin ole sortuttu. Tässä esityksessä eläinten pitopaikkaa, hoitoa ja kohtelua koskevia säännöksiä tarkennetaan ja täydennetään siten, että niissä otetaan entistä paremmin huomioon eläimien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen ja hyvä kohtelu. Näitä asioita ei voida millään tavoin vähätellä.

Laissa säädettäisiin esityksen mukaan niistä eläinlajeista ja eläimistä, joita voidaan pitää esimerkiksi tuotantoeläiminä ja seura- tai harrastuseläiminä. Minulle on tullut paljon kyselyitä siitä, että jos haluaa jokin uuden eläimen vaikka tuotantoeläimeksi, niin miten se saadaan tähän listaan. Ehkä ministeri voi jossain vaiheessa tähän kysymykseeni vastata.

Eläimen jatkuva paikalleen kytkeminen pysyvässä pitopaikassa kiellettäisiin tietyin poikkeuksin. Viiden vuoden siirtymäajalla kiellettäisiin muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen sekä hevosten jatkuva kytkettynä pitäminen. Mielestäni tämä siirtymäaika on hyvä ja olisi voinut olla pidempikin. Toisaalta maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen jatkuvaa kytkettynä pitämistä ei sen sijaan ehdoteta kiellettäväksi. Emakoiden ja ensikoiden pidempiaikainen pito tiineytyshäkeissä kiellettäisiin 15 vuoden siirtymäajalla. Kuitenkaan tuotannollisista ja taloudellisista syistä emakoiden ja ensikoiden pitoa porsitushäkeissä ei ehdoteta kiellettäväksi. Monelle tiineytyshäkki ja porsitushäkki termeinä ovat vaikeita ymmärtää. Näitä seikkoja olisi ehkä hyvä vielä vähän esityksessä avata.

Esityksen mukaan nisäkkäillä ja linnuilla tulisi pysyvissä pitopaikoissaan olla jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Näinhän tulee pääsääntöisesti ollakin, vaikka esimerkiksi luonnossa oleva minkki, supikoira tai kettu talvella saa jatkuvasti vettä syömällä lunta. Miksi silloin tällaisia vaatimuksia tarvitaan turkistarhauksessa? Toki tässäkin esityksessä maini-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

taan, että valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää poikkeus sellaisia pysyviä pitoaikoja koskien, joissa veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläintenpitoluodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Mielestäni tämä on hyvä lisäys ja toivottavasti tulee myös lakiin kirjatuksi. Joka tapauksessa uusi laki ei tuo merkittäviä muutoksia suomalaisen turkistarhaukseen, eli elinkeinon harjoittaminen voi jatkua, ja sitä pidän hyvänä.

Esityksen mukaan eläinten jalostuksella tulisi pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi jalostuksessa tulisi käyttää fyysisesti ja psyykkisesti terveitä eläimiä, joiden voidaan olettaa periyttävän näitä ominaisuuksia myös jälkeläisilleen. Mielestäni tämän pitää koskea myös koirien jalostusta. Nyt kielletään esimerkiksi sellaisen eläimen käyttäminen jalostukseen, joka ei perinnöllisen ominaisuuden tai sairauden vuoksi kykene lisääntymään luonnollisesti, esimerkiksi eräät pienikokoiset koirarodut, jotka tarvitsevat keisarinleikkausta. Tällä hetkellä meillä myös on jo koirarotuja, joiden hengittäminen tai käveleminen on vaikeaa.

Arvoisa rouva puhemies! Eläinsuojelulain 3 §:n mukaan eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty. Tällä esityksellä parannetaan eläinten hyvinvoinnin tilaa ja tehostetaan eläinten hyvinvoinnin valvontaa sekä viranomaisien keinoja puuttua epäkohtiin. Pidän tätä esitystä tärkeänä ja hyväksyttävänä.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Arvoisat edustajat, pyydän huomioimaan, että tämän kohdan pitäisi periaatteessa koskea vain tätä lakialoitetta 39. Tässä on pikkuisen laajentunut tämä keskustelu, mutta ymmärrän teidän huolenne siitä, että tämä istunto loppuu kello 22 ja ennen sitä olisi pyrkimys siirtyä tuohon kohtaan 7, jossa näitä voisi käsitellä. Mennään tällä, minkä olette nyt varanneet täältä, ja pyritään sitten siirtymään tuohon seisaan.

21.33 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Tämä vihreiden rinnakkaislakialoite on minusta poikanut nyt keskustelun, joka on melkein päädelmällisempi kuin se keskustelu, mitä aiemmin illalla kävimme.

Minä haluan kiittää edustaja Hakasta asiallisesta ja rakentavasta puheenvuorosta. Olen ymmärtänyt, että te olette itse kasvattanut sikoja, joten teidän puheenvuoronne kumpuaa omasta kokemuksesta, ja sen takia minä pidän hyvin arvokkaana teidän pohdintaa tästä kastraatiokysymyksestä ja siitä, että te alan yrittäjänä itsekin näette, että joku toinen tie pitää tulla.

Tässä immunokastraatiossa on ilmeisesti ne ongelmat, mitä teillä on, mutta minä olen ymmärtänyt, että myös EU:n tasolla on keskusteluja siitä, että EU:n puoleltakin voisi tulla pakko siirtyä pois tästä kirurgisesta toimenpiteestä. Eikö silloin Suomen kannattaisi olla etunäköalassa ja varautua siihen ihan jo tilallisten ja tuottajien kannalta? Toiseksi, kun on niin selvää, että kastraatio kirurgisena toimenpiteenä ilman puudutusta on äärimmäisen kivulias, niin näkisittekö, edustaja Hakanen, mahdollisena, että me olisimme tässä kohtaa kuitenkin tähän hallituksen esitykseen kirjanneet, että vaadimme puudutuksen tähän toimenpiteeseen? Sitten jos se immunokastratio jossain kohtaa muuttuu käytännössä paremmin toimivaksi, niin se voisi olla mahdollisuus, koska on aivan selvää, että kirurginen kastraatio tuottaa turhaa kärsimystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

Edustaja Kalmarille haluaisin todeta, kun te nostitte esiin lemmikkien kaltoinkohtelun, että aivan totta, se on vakava aihe. Meillä Helsingissä tehtiin juuri semmoinen vuosittainen raportti siitä, miten meidän eläinsuojelumme toimii. Siinä oli nähtävissä aivan selvä piikki eläinsuojelurikkomuksissa. Kun kyseltiin sen perään, se koski nimenomaan lemmikkieläimiä, mitkä tietysti Helsingissä ovat se yleinen eläintenpitomuoto. Syy siihen eläinten laiminlyöntiin oli ihmisten pahoinvointi, köyhyys, elämänhallintaongelmat, päihdeongelmat, mielenterveysongelmat. Ne heijastuvat sitten siihen eläimeen. Olettaisin tämän olevan ihan sama, kun puhutaan tuottajista, että kyllä se ihmisen hyvinvointi heijastuu siihen, miten hän jaksaa, pystyy ja haluaa pitää siitä eläimestä huolta. Sen takia kaikki tämäkin nivoutuu siihen, millaisia päätöksiä, politiikkaa teemme sen suhteen, miten ihmiset jaksavat työssään, elämässään, arjessaan ja miten he selviävät arjen haasteistansa.

Minun mielestäni tässä vihreiden esityksessä äärimmäisen tärkeä asia on valvonnan laajentaminen siten, että ei tarvitsisi olla erillistä ilmoitusta. Kuten aiemmissa puheenvuoroisani sanoin, itse olisin valmis siihen, että kameravalvontaa laajennettaisiin tuotantotiloille laajemminkin. Näkisin sen tuottajan eduksi. Mutta tämä vaihtoehto, missä tarkastuksen voi tehdä ilman ilmoitusta: en näe, mikä siinä on se ongelma. Kun tässä salissa toistetaan kerta toisensa jälkeen, että meidän tuottajamme tekevät hyvää työtä ja pyrkivät eläinten hyvinvointiin, niin kai hyvinvoivan eläintilan voi tulla tarkastamaan ilman, että kukaan on tehnyt siitä ilmoitusta, koska silloinhan sieltä ei pitäisi löytyä mitään huomautettavaa.

21.36 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tässä vaiheessa iltaa ehkä vähän kevennyksenä tietysti se, että kun joskus kuulee sanottavan, että onko se nyt hyväksyttävää, että kenenkään työpaikalla olisi kameroita koko ajan valvomassa, [Naurua] niin tässä taitaa juuri läsnä olla työyhteisö, jossa ollaan kameroiden alla koko ajan, vaikka ehkä ei aina kaikki aivan päivänvaloa kestäisi. Mutta hyvä näin.

Minun mielestäni tämä keskustelu on kaikkiaan todella tärkeää ja arvokasta. Arvostan jokaista, joka täällä rakentavaan sävyyn näitä kieltämättä kipeitä ja paikoin tosi hankalia asioita nostaa esille eri näkökulmista. Se on meidän tehtävämmeikin täällä.

Jaan tuon näkemyksen siitä, että niin lemmikkieläinten kuin villieläinten ja tuotantoeläinten hyvinvoinnista täytyy kantaa huolta aivan samalla painoarvolla, toki niin, että niiden eläinten, jotka ovat ihmisen hoidossa, lemmikkien ja tuotantoeläinten, hyvinvoinnista vastuumme on suurempi, mutta toki villieläinten hyvinvointiin vaikutamme monin muin keinoin, luonnonolosuhteisiin ja ympäristövaikutuksiin ja niin edelleen. Noista lemmikeistä tai vaikkapa siitä, onko lemmikkieläimillä ulkoiluvetoa, ei kirjausta ole, ei sen enempää hallituksen kuin vihreidenkään lakiesityksessä, ja tähän on varmasti yhtenä syyinä se, että valvonta olisi hyvin vaikeata ja mahdotonta järjestää. Jos vastaus siihen on olemassa, ei sitä hallitukseen ole esityksensä yhteyteen liittänyt, eli se ei ole aivan yksiselitteinen asia.

Arvostan myös tuota edustaja Hakasen pohdiskelua karjujen kastroitiosta ja immunkastroinnin ongelmista. Monesti on niin, että... Tämä ei ole ainut asia, jossa jokin asia toisessa esityksessä esitetään jollakin tavalla ja toisessa ei ollenkaan, ja voi olla niin, että totuus löytyisi jostain sieltä väliltä, niin että säädettäisiin vaikkapa puudutus, tai toinen mieleeni tuleva esimerkki on se, että jos kastroitiosta luovuttaisiin kokonaan ja karjut teurastettaisiin pienempinä, niin sitten meidän tulisi edellyttää sitä, että siitä vähemmästä tuotetavasta lihamäärästä saataisiin huomattavasti korkeampi hinta. Itseni mielestä se olisi hyvä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

suunta. Eettisempi tuotanto, vähemmän lihaa, mutta huomattavasti korkeampi hinta. Se olisi hyvä kaikkien kannalta.

21.39 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Oma puheenvuoroni käsittelee hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Henkilökohtaisesti olen ilahtunut lakiesityksen osiosta, joka käsittelee pentutehtailua. Me kaikki olemme tietoisia tapauksista, joissa koiria on tuotettu järkyttävissä oloissa silkkä ahneus mielessä vähät välittämättä lopputuloksista, jotka useimmissa tapauksissa ovat olleet onnettomia. Piittaamaton toiminta pentujen tuottamisessa on johtanut monisairaisiin ja elinkelvottomiin pentueisiin, jotka on puoli-ilmaiseksi myyty parkki-paikkamyyntinä hyväuskoisille asiakkaille. Oma lajinsa on myös vaarallisten ja vahingollisten yksilöiden tahallinen tuottaminen. On erinomaisen hyvä asia, että käsillä oleva lakiehdotus pyrkii hankaloittamaan ja toivottavasti lopettamaan tämän epätoivottavan ilmiön, jonka seurauksena on ollut paitsi puolustuskyyttömien eläinten kärsimystä, mutta myös inhimillistä kärsimystä ja pettymystä, kun rakkaat, sairaat lemmikit on ollut pakko lopettaa.

Koirien rekisteröintipakko edellyttää koiran omistajalta läpinäkyvää koiran hankintahistorian tietämistä ja sen avointa esilletuontia. Voimaan tullessaan laki lopettaa toivottavasti myös laittoman koirien maahantuonnin. Voidaan otaksua, että rekisteröintivelvollisuus tuo pentujen tuotantoon ryhtiä ja vastuullisuutta, jonka myötä sairaiden pentueiden määrä vähenee ja uusien koiranomistajien asiakasturvallisuus ja tyytyväisyys paranevat. Suotavaa olisi myös arvokeskustelu äärimmilleen viedyn jalostuksen tarkoituksenmukaisuudesta. Ovatko ulkonäköön liittyvät jalostetut ominaisuudet tavoittelemisen arvoisia, esimerkiksi muuhun kehoon nähden ylisuuri pää, vaikka niillä tuotetaan eläimelle kärsimystä? Tällä viittaa siihen, ettei esimerkiksi alatiesynnytys ole mahdollista tietyillä koiraroduilla, koska pää ei mahdu tulemaan ulos luonnollisen synnytyskanavan kautta, vaan pennut autetaan ulos sektiolla.

Arvoisa puhemies! Toivon, että myöhemmin lähitulevaisuudessa vastaavat kissojen tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä koskevat säädökset voidaan sisällyttää lakiin myöhemmin.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Hakanen. — Pistetään rapsakasti listaa eteenpäin, niin saadaan tilaa huomenna muille.

21.41 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin tuossa hallituksen esityksen kohdalla kyllä käyttää hieman pidempää pohdiskelua näiden tärkeiden asioiden äärellä, mutta saatanpa jättää nyt kuitenkin vielä muillekin vähän puheenvuoroaika. En tiedä, kuinka kauan täältä oikeasti saisi puhua, ennen kuin puhemies heittää... [Puhemies: Aloitakaa nyt jo nopsasti! — Naurua] — Joo.

No niin, minä lähdän vielä vähän palaamaan tuohon sian kastraatioon, josta tässä on käyty laajasti keskustelua, siltä osin, voitaisiinko siitä kirjata sitoutuneemmin ja laajemmin kuin hallituksen esitys pohjatekstinä nyt on. Tietysti se, että me lähtisimme tekemään nyt sitä puudutusta, kivunlievitystä, jälkihoitoa, on aika merkittävää. Tässä kohtaa minä haluan tuoda esille myöskin sen, että se on aika merkittävä tuotantokustannus tiloille. Liittyen siihen minä pystyn omakohtaisesti sanomaan sen, että kun se kastraatio tehdään noin 4—5 päivän ikäiselle karjuporsaalle, se ei ole ihan niin kivulias eikä niin pitkäkestoinen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

kipu kuin monesti annetaan ymmärtää. Se porsas on niin pieni siinä kohtaa, että sillä ei ole semmoista niin isoa tuskaa kuin sitä ehkä ajatellaan.

No, jos ensin pitäisi se porsas ottaa sieltä emän alta pois, puuduttaa, antaa sen puudutuksen vaikuttaa hetken aikaa, sen jälkeen tehdä tämä toimenpide ja antaa sille sitten kivunlievitystä ja mahdollisesti tulehduslääkettä, niin tämä toimenpide on myöskin aika pitkäkestoinen. Se väistämättä tuo sille porsaspahnueelle ja sille emakolle häirintätilanteen, joka varmasti tuo levottomuutta siellä karsinassa sille emakolle, minkä jälkeen ne porsaavat taas entistä enemmän vaarassa sen seuraavan tunnin pari, kunnes se tilanne rauhoittuu siellä. Elikkä monelta kohtaa tämä ei ole niin yksiselitteinen juttu. Ja sitten jos mennään tuohon immunokastraatioon — minä olen ihan varma siitä, että tämä tuotekehitys tässä asiassa edistyy aika ripeää tahtia, sitä tehdään koko Euroopan laajuisesti tänä päivänä, etsitään tähän vaihtoehtoja, ja niin kuin minä kerroin, Suomessa on tätä testattu — se tosiasia on vain se, että se riski on sellainen, että me emme sitä pysty toteuttamaan nyt niin, että se haju ei takuuvarmasti siirtyisi lihaan. Se vaatii siis kaksinkertaisen käsittelyn sialle, ja sen toimenpiteen ajoittaminen, kun eläimet kasvavat vähän eri aikaan, ei ole kovin yksinkertainen ratkaisu. Eli sitä on vaikea toteuttaa.

Ja sitten nimenomaan nämä tuotantomäärät: Edustaja Halmeenpää kyllä toi hyvin esiin, että sitten pienemmästä siasta pitää saada parempi kilohinta — ihan oikea ajattelutapa — mutta sitten, kun mietitään koko Suomen elintarviketuotantoa ja sitä sianlihatuotantoa, niin se romahtaisi kuitenkin, koska noin puolet porsaista on karjuporsaita, keskimäärin voisi laskea näin, ehkä vähän alle. Se romahduttaa meidän sianlihatuotantoamme kuitenkin merkittävästi, ja silloin me olemme taas Euroopan markkinoilla ja globaalisti heikompia sianlihan tuottajamaana ja tämän puhtaan, upean tuotteen vienti ulospäin myöskin heikkenee merkittävästi.

Elikkä tässä on aika laajasti tällaisia pieniä yksityiskohtia, mutta minä olen ihan samaa mieltä kuin tässä tänään nyt käydyssä hyvässä keskustelussa on oltu. Tätä pitää jatkaa, tätä pitää arvioida myöskin lähtökohtaisesti niin, että ei voida sanoa, että mennään aina tällä nykyisellä kastratiolla, vaan meidän pitää vahvasti olla tukemassa sitä tutkimusta ja kehitystyötä, jotta me voimme tähän jossakin kohtaa siirtyä. Arvoisa rouva puhemies, tässä oli tällainen pieni oppimäärä karjuporsaan kastratiosta ja sen mahdollisesta tulevaisuudesta.

Sitten minä ajattelin siirtyä vielä tuohon lemmikkieläinpuoleen. Tässä on tämä koiran rekisteröinti, ja nyt myöskin kissat on otettu esille. Kyllä minäkin ehkä toivoisin, että me löytäisimme aika nopeasti ratkaisun myöskin siihen kissojen rekisteröintiin. On meitä, joilla kullakin on kotikissa. Meilläkin on kolme kissaa, ja kaikilla on rokotuskortti. Ne kaikki kissat on rekisteröity sinne eläinlääkärin rekisteriin. Ei se nyt hirveän iso vaiva olisi, kun siihen laitettaisiin siru siihen korvaan ja todettaisiin, että se on sitten rekisterissä. Toki tämä on pitkä tie, koska meillä on myöskin paljon niin sanottuja vapaita kissoja, jotka sitten ovat se ongelma, josta paljon puhutaan. Mutta jatkossa meidän pitää tämä huoli ottaa oikeasti, koska tämä on se, mikä näkyy kaikelle kansalle myöskin lemmikkien kautta ensimmäisenä. Eivät ne karkaavat käärmeet taikka hamsterit siellä kotona ensimmäisenä tule esille, vaan nämä kulkukissat.

Sitten tämä pentutehtailu. Minun mielestäni tämä koirien rekisteröinti tulee nyt huomattavasti tätä kiristämään. Ja minun mielestäni, jos sinä tuotat koiranpentuja, sinulla pitää olla Y-tunnus, elikkä se on veronalaista tuloa, sinä maksat siitä arvonnalisäveron, ja sinä olet rekisteröinyt ne koirat sinne. Sen jälkeen me tiedämme aina, kun myydään ilman Y-tun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

nusta, että se koira ei ole rekisterissä eikä sitä ole asianmukaisesti kasvatettu. Me saamme myöskin huolehdittua siitä, että nämä kasvattajat, jotka toimittavat näitä pentuja myyntiin, tietävät, mitä he kasvattavat ja minkälaista koiraa he kasvattavat, minkälaista rotua he jalostavat, eikä käy niin, että tulee sellaisia koirarotuja, jotka sitten on häiriöympäristössä ja häiriötekijöillä ja häiriögenetiikalla jalostettu edullisesti myyntiin. Eli tällä on äärimmäisen monta hyvää puolta, ja tätä pitää viedä ja kehittää juuri nimenomaan tuohon suuntaan.

Sitten, arvoisa puhemies, mennään vähän takaisin tuotantoeläinpuolelle, mennään sinne teurastamoihin ja pohditaan työntekijän näkökulmasta sitä teurastamon jatkuvaa kuvan talentamista. Te muistatte ne ikävät tapahtumat vuodelta 2015, kun todettiin eläinten huonoa kohtelua valitettavasti minun kotipitäjässäni sastamalalaisen pienteurastamon teurastamossa. Ensimmäinen reaktio, mikä sieltä tuli aika laajasti isolla alueella, kun ne kuvat tulivat julkisuuteen, oli se, että vaikka oli peitetty ne kasvot niiltä henkilöiltä, jotka toimivat siellä teurastamossa, siellä kyllä tunnistettiin ihan jokainen ihminen, ketkä siellä toimivat. Vaikkei olisi mitään eläinten hyvinvointiongelmia siellä ihmisillä ollut, niin nähtiin, kuka oli ne eläimet tuonut, tiedettiin melkein sanoa, mistä päin, miltä alueelta oli tuotu sinne ne eläimet, joita sitten se teurastaja kohteli kaltoin. Eli kyllä tässä tulee myöskin tämä henkilön suoja ja sillä tavalla, että kun meillä on persoonallisia tapoja kävellä, tehdä työtä, niin kyllä se ihminen siitä pystytään tunnistamaan aika herkästi. Ja tässä minä toivon myöskin sitä ymmärrystä, kun puhutaan elintarviketeollisuudesta, että kun siellä nyt annetaan mahdollisuus kuvata sitä tuotantokonseptin toteutumista, niin kyllähän sen pitää olla niin sanotusti win-win-tilanne niin, että siellä lähdetään siitä, että teollisuus allekirjoittaa sen Eviran tarkastuskuvauksen eikä niin, että sitten lähtökohtaisesti halutaan [Puhemies koputtaa] hetken päästä vaatia niin, että kuvataan aamusta iltaan sitä teurastustoimintaa.

Arvoisa puhemies! Tässä tällaista pohdiskelua erittäin hyvästä hallituksen esityksestä.

21.49 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia edustaja Hakaselle erittäin ansiokkaasta ja osaavasta puheenvuorosta.

Lähden ihan tästä lähtökohdasta, onko Suomi eläinten hyvinvoinnin mallimaita vai ei. Mielestäni vihreitten syytökset siitä, että emme ole kärkimaitten joukossa ja tämä eläinten hyvinvointilain tarkistus on kunnianhimoton, olivat täysin väärä molemmat. Kaikilla mitareilla mitattuna Suomi sijoittuu erittäin korkealle eläinten hyvinvoinnissa. Voisi oikeastaan todeta, että meillä on Ruotsin kanssa aika lailla tasavertainen asema, rinta rinnan siellä ollaan. Hyvä esimerkki on se, että Suomi ja Ruotsi ovat EU:n kehotuksista huolimatta ainoita maita, joissa possu saa pitää saporonsa. Itse tein harjoittelujaksoa Ranskassa, ja siellä samoilla saksilla katkoin hampaat ja sitten katkoin saporot niiltä possuilta. Moni kuluttaja ei oikein tiedä, mistä tässä on kyse, ei ymmärrä sitä, että se possuun saparo täytyy katkaista sen takia, että siellä syntyy hännänpurentaa, jos possu on stressaavissa olosuhteissa, olosuhteet eivät ole kunnossa tai siellä on liian ahdasta. Kun ei ole saporoa, ei ole hännänpurentaa. Suomessa nämäkin asiat hoidetaan toisin. Suomessa kana saa pitää nokkansa, ja Ruotsi on tässäkin asiassa oikeastaan ainut, jossa mennään samalla tasolla.

Kun puhuin noista possuun stressaavista oloista, niin ylipäättään eläinten tilavaatimukset Suomessa ovat hyvin paljon EU:n keskitasoa korkeammalla, ja se on taso, johon meidän pitäisi kannustaa muitakin EU-maita menemään. Meillä on oikeastaan aika paljon vaatimuksia tuotantoeläimistöä, mutta lemmikkieläinpuolelle on ollut vähän vaikea puuttua,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

koska meillä on ajateltu, että kotirauha on sellainen, että sitä ei niin hirveän helposti voi vi-ranomaistaholta rikkoa. Sen takia nyt kun sitten esimerkiksi määrätään näitä eläintenpito-kieltoja — tässä oli valvonnasta puhe — niin on mielestäni erittäin hyvä, että nyt voidaan sinne koteihinkin mennä tarkastamaan. Mutta olipa kyse mistä tahansa pidettävästä eläi-mestä, oli sitten tuotantoeläin tai lemmikkieläin, itse en kyllä kannattaisi sitä, että sinne ko-teihin mentäisiin jatkuvalla kameravalvonnalla tai myöskään tuotantotiloihin. Minusta se ei ole asianmukaista ajattelua, vaikka vihreistä vähän tämänkin tyyppistä nostettiin.

Sitten tästä kunnianhimon tasosta näin ylipäättään. Eläinten kivun vähentäminen on tie-tenkin yksi ensisijaisia asioita. Minusta on tärkeää, että sähköpantojen ja muiden kipua ai-heuttavien välineitten hallussapitoon, niitten käyttö ilman muuta ja myös maahantuonti kielletään. Tätä kivunlievityskeskustelua tuossa jo hyvin käytiin, mutta pohdin, että yhtä lailla kuin ihmisillekin tehdään jo piikitöntä kivunlievitystä erilaisilla geeleillä, ehkä tule-vaaisuudessa tämä voisi sitten olla arkipäivää kipua tuottavissa toimenpiteissä, eli sitä pys-tyisi tuottaja itse toteuttamaan ilman eläinlääkäreitä. Mutta joka tapauksessa asetuksella tul-laan tähän kipuasiaan sitten luomaan tarkennuksia.

No, paraneeko eläinten vapaus? Kaikkien eläinten vapaus lähtökohtaisesti paranee, kos-ka lainsäädännössä määritellään eläinten hyvinvointivaatimukset. Esimerkiksi lihanaudat, hevoset, tiineytettävät emakot pääsevät jatkossa liikkeelle. Kun puhuin, että tasavertaisesti pitää ajatella myös lemmikkejä, niin siellä lemmikkipuolellakin nämä kirjaukset siitä eläinten lajityypillisestä käyttäytymisestä mielestäni edellyttävät sitä, että koiria ei tule pi-tää siellä kerrostaloissa häkissä sillä aikaa, kun itse ollaan töissä ja ajatellaan, että eivät te-kisi tuhoja siellä.

Parsinavetoissa on jo ulkoilutusvelvollisuus, ja se vielä laajenee. Miettikää, meillä ei ole edes vanhusten palveluasunnoissa ulkoilutusvelvollisuutta, mutta jokainen nautta pääsee Suomessa ulos jatkossa 90 päivää. On aivan itsestäänselvää, että parsinavetat ajan myötä lähtevät pois senkin takia, että tämäntyyppisiin rakennuksiin ei enää investoida, kun inves-tointitukia ei sinne jatkossa tule, mutta minusta olisi väärin rangaista niitä, jotka rapsutta-vat lemmiä ja ulkoiluttavat jopa päivittäin läpi vuoden lemmiä. Moni luomutilakin on juuri tällainen parsinavettatila. Minusta on aivan käsittämätöntä, että me yhden navettatyypin syyllistäisimme.

Lajityypillinen käyttäytyminen muissakin kohdissa paranee huomattavasti. Tässä tuli jo hyvin esille, miten eläinten kunnioittaminen johtaa siihen, että sukupuoliyhteyttä eläimen kanssa ei saa tehdä jatkossa. Viihdetappaminen on kiellettyä. Ei eläinten värjäystä saa teh-dä. Kaikki nämä lähtevät siitä, että eläimellä nähdään arvo muunakin kuin rahallisena ar-vona.

Vedensaannista on jo paljon puhuttu, ja tässäkin meidän todella täytyy miettiä eläinkent-tää ihan läpeensä niin, että kaikki eläimet ovat samalla viivalla. [Puhemies koputtaa]

Minusta on tärkeää, että se koirien rekisteröintipakko saatetaan voimaan, sillä, [Puhe-mies: Aika!] arvoisa puhemies, se estää laittoman pentutehtailun ja maahantuonnin sekä mahdollistaa vahingollisiin koirarotuihin puuttumisen.

21.56 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Ajattelin nyt tässä kohtaa vielä puhua nimenomaan meidän aloitteestamme ja vastata pariin kysymykseen, mitä tässä aiemmin tuli.

Edustaja Hakaselle: Ihan oikea huomio siitä, että tämä eläinsuojeluvaltuutettu oli edel-lisellä hallituksella, kun aloitettiin, määräaikaisena, ja tietysti on semantiikkaa, voidaanko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

nyt ajatella, että se on nyt lopetettu, vai onko vain niin, että sitä ei ikään kuin uudistettu. Totta kai silloin, kun se perustettiin, ajatushan on ollut, että se on kuitenkin pysyvä, koska ei ole mitään järkeä perustaa uutta virkaa ja ajaa sinne sisään henkilöä ja sitä toimintaa ja sitten lopettaa se lyhyeen. Mutta aivan oikein, että se oli silloin määräaikainen.

Itse näen kyllä nimenomaan sen tarpeen. Me olemme tänäänkin tässä aika paljon puhuneet siitä, että myös muiden kuin tuotantoeläinten kohdalla pitäisi olla riittävää valvontaa ja seurantaa, niin lemmikkieläinten, seuraeläinten kuin harraste-eläinten, ja eläinsuojeluvaltuutetun tehtävähän oli nimenomaan tämä koko kenttä kattaa. Täällä on myös tullut paljon esille se, että nämä eläinsuojelurikkomukset ja -rikokset ovat sen tyyppejä, että niihin ei puututa tarpeeksi, ja yksi tämän eläinsuojeluvaltuutetun tehtävähän oli myös tähän kenttään puuttua ja toki myös lisätä sitä yhteistyötä eri tahojen kanssa. Esimerkiksi eläinsuojelulakia valmistellessahan nousi esiin se, että eläinsuojeluvaltuutetulla oli oma roolinsa siinä keskustelussa, mitä käytiin. Toisaalta sitten myös asennemuutosta tarvitaan, kun välitetään tietoja eläinten hyvinvoinnista sekä päätöksentekijälle että esimerkiksi kuluttajille, minkä itse näen taas tärkeäksi siinä, kun kuluttaja miettii, millaisia valintoja hän tekee, suosiiko luomuruokaa tai muuta, ja on tärkeää, että hän tietää tästä eläinten hyvinvoinnista riittävästi. Ja toisaalta myös sitten valitsemalla tällaisia erityisesti hyvinvointiin satsaavia tuotantotapoja pystyy myös tuottajille sitä kautta tuomaan sitä lisähintaa. Siinä mielessä näen kyllä, että tälle eläinsuojeluvaltuutetulle on tarve. Toivoisin kovasti, että tämä nyt otettaisiin tavallaan uudelleen käyttöön.

Sitten minun täytyy sen verran edustaja Kalmarin puheenvuoroa täsmentää tähän valvontaan, että vihreäthän ei ole esittämässä mitään kameravalvontaa. Se on päinvastoin siellä hallituksen esityksessä niin, että voidaan Valviran luvalla asettaa tuotantotiloihin jonkinlaista valvontaa. Mutta se, mitä me tässä omassa lakiesityksessä esitämme, on se, että valvontaviranomaisella olisi oikeus tehdä tarkastuskäyntejä myös tuotantotiloilla ilman erillistä ilmoitusta.

21.59 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Haluan täällä vielä ottaa yhden asian esille, joka on tämä tilojen valvonta. Tässä on tuotu esille myös sitä — edustaja Modig toi — eikö voisi tila ottaa sitten valvonnan koska tahansa, koska kaikki asiat ovat kunnossa. Lähtökohtaisesti asia on näin, mutta me itse tiedämme jokainen työssämme, tänään tässäkin, että jos me teemme päiväkirjaa vaikka täällä talossa tehdystä työstä, niin aika monelta varmaan tänään tähän aikaan, istunnon jälkeen, jää päiväkirja kirjoittamatta. Jos tullaan aamulla kello 7 kysymään, että mites eilen, onko kaikki lääkkeet rekisteröity, kaikki tehtävät hoidettu kunnolla, niin välttämättä ne eivät ole tehtyinä sen vuorokauden puolella, kun se homma on tehty. Eliikkä tässä tulee sellainen ylimääräinen henkinen suoritepainanne sinne tiloille myöskin. Jos entistä enemmän lisättäisiin tätä ilmoittamatta tuloa, niin se toisi tällaisen, että aina pitää tehdä kirjaus, jokaisen kirjauksen pitää olla aina, kun menet nukkumaan, tehtynä sille päivälle. Tämä on lähtökohta totta kai kaikilla, että me teemme työmme niin hyvin kuin me voimme, mutta kun ihminen tekee inhimillisesti, niin joskus voidaan siirtää sellaista työtä, mikä ei ole sen eläimen hyvinvoinnin kannalta merkityksellistä tehdä tänä iltana kello 23, niin että teen sen huomonaamulla kello 12, kun tulen vaikka aamulla töistä sieltä sikalasta.

Eliikkä tällä tavalla me emme halua luoda sellaista mielikuvaa siitä, että eikö siellä olisi kaikki kunnossa. Mutta pitää olla rehellinen myöskin, että tällaisia asioita on monesti tekevämmä ja ne tehdään, kun se aika koittaa, mutta pyritään olemaan aina myöskin ajan tasalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2018 vp

siitä, että ne kirjaukset ovat tehtyinä, ja siihen myöskin taas kaikki määrääjat kyllä meitä velvoittavat, ja siinä kohtaahan ne tullaan myöskin täyttämään.

Kiitoksia edustaja Mikkoselle vielä tästä, kun nyt oikeastaan kuulin ekan kerran näitten keskustelujen yhteydessä, kun ollaan puhuttu tästä valtuutetusta, täällä salissa joitakin perusteluja, jotka ovat ehkä myöskin sellaisia, mitkä oikeasti ovat perusteltuja, ne, mitkä te esititte äsken. Olen nyt useampaan kertaan kysynyt täällä edustaja Viitaselta, edustaja Karilta, mutta koskaan niitä ei ole kyllä kuulunut. Nyt oli selkeä näkemys siitä, miten te haluaisitte sen, että se olisi jatkunut, ja miten se olisi tähän tullut kirjattua, mutta siitä en ole ihan täysin vakuuttunut vielä, toisiko se meille eläinten hyvinvointiin mitään lisäarvoa siltä osin, koska se valvonta kuuluu sinne eläinlääkärille, läänineläinlääkärille ja sitä kautta taas poliisiviranomaisille, jos tulee sellainen tilanne, jossa pitää tarttua eläinten hyvinvoinnin ongelmiin. Se ei välttämättä tule tilatasolle koskaan kyllä menemään eikä pohjautumaan.

Kiitoksia osaltani hyvästä keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.